

**FILOZOFIA KAROLA WOJTYŁY
(1920-2005) jako filozofia (i etyka)
personalistyczna**

Filozofia do roku 1978 (ale część prac
wydanych później)

Miejsce pracy naukowej: Wydział Filozofii KUL

- 1. Rozprawa habilitacyjna na UJ (ostatni habilitant, przed likwidacją Wydziału)
- 2. Do października 1978 kierował pracami Katedry Etyki KUL

GŁÓWNE DZIEŁA (tylko nieliczne podaję)

- „Osoba i czyn” (monografia z filozofii człowieka)
- „Miłość i odpowiedzialność” (monografia z etyki seksualnej, ale przedstawiona jest koncepcja etyki personalistycznej)
- „Wykłady lubelskie” (zbiór wykładów z etyki wygłoszonych w KUL)
- „Człowiek w polu odpowiedzialności” (rozprawa metaetyczna, pokazująca główną kontrowersję w etyce współczesnej)
- „Elementarz etyczny” (prezentacja kilkunastu głównych kontrowersji w etyce powojennej)

FILOZOFIA PERSONALISTYCZNA

- Człowiek jest osobą, a zatem bytem szczególnym ontycznie i aksjologicznie
- - znaczenie antropologiczne i etyczne tezy, że człowiek jest osobą
- Człowiek jest bytem innym niż wszystkie inne byty, a każdy człowiek jest „osobno”, niezastępowalnym przez inną osobę
- Człowiek ma nieinstrumentalną wartość

ETYKA PERSONALISTYCZNA

- Etyka jest to antropologia normatywna (u podstaw każdej etyki jest jakaś koncepcja człowieka)
- Etyka personalistyczna: uwypatnia obowiązek respektowania nieinstrumentalnej wartości człowieka (nigdy nie należy traktować osoby jako tylko środka do celu)
- Obowiązek respektowania nieinstrumentalnej wartości osoby (godności osoby) jest uszczegółowieniem „zasady realizmu”: zasady respektowania odczytanej obiektywnej rzeczywistości
- Etyka seksualna: nigdy druga osoba nie może być środkiem do celu drugiej osoby, ale winna być miłowana (afirmowana jej nieinstrumentalna wartość)
- Doświadczalne podstawy tezy, iż człowiek jest osobą: Szczególnym doświadczeniem wartości osoby jest doświadczenie wstydu: wstyd ujawnia nieinstrumentalną wartość człowieka (własną lub drugiego człowieka). Wstydzimy się wtedy, kiedy czujemy się, że możemy być instrumentalnie potraktowani